

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Program praktyk zawodowych

kierunek: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

jednolite pięcioletnie studia magisterskie

opracowanie:

dr Maria Kocór, dr Agnieszka Misiuk

Dostosowanie do wymogów prawnych dla naboru 2022/2023:

dr Joanna Aksman Prof. KAAFMM, dr Maria Kocór

Kraków 2022

Spis treści

1. Przepisy prawne, na których podstawie przygotowano program praktyk
  2. Założenia programu praktyk
    - 2.1. Cele ogólne praktyk zawodowych
    - 2.2. Efekty uczenia się
  3. Struktura organizacyjna praktyk
  4. Organizacja i realizacja praktyk wraz z zakresem zadań i obowiązków Uczestników
    - 4.1. Praktyka śródroczna
      - 4.1.1. Praktyka ogólnopedagogiczna hospitacyjna
      - 4.1.2. Praktyka ogólnopedagogiczna - wprowadzająca do zawodu
      - 4.1.3. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna nieciągła
      - 4.1.4. Projekt edukacyjny
    - 4.2. Praktyka zawodowa ciągła
  5. Dokumentowanie i zaliczanie praktyki
  6. Ewaluacja i doskonalenie programu praktyk
  7. Wzory dokumentów
- Załącznik nr 1. Wzór skierowania na praktykę
- Załącznik nr 2. Arkusz obserwacji zajęć
- Załącznik nr 3. Opinia o Studentcie odbywającym praktykę, którą wypełnia Opiekun praktyk w placówce (dotyczy etapów B3 i D)
- Załącznik nr 4. Wskazówki dla Studentów do opracowania projektu edukacyjnego na czwartym etapie praktyk (C)
- Załącznik nr 5. Podanie o zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej lub wolontariatu
- Załącznik nr 6. Podanie o zmianę terminu lub inną formę realizacji i zaliczenia praktyki
- Załącznik nr 7. Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki – etap A (część A2)
- Załącznik nr 8. Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki – etap B1
- Załącznik nr 9. Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki – etap B2
- Załącznik nr 10. Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki – etap B3
- Załącznik nr 11. Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki – etap D
- Załącznik nr 12. Arkusz oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki dla Opiekuna praktyk w Placówce – etap B2
- Załącznik nr 13. Arkusz oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki dla Opiekuna praktyk w Placówce – etap B3
- Załącznik nr 14. Arkusz oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki dla Opiekuna praktyk w Placówce – etap D
- Załącznik 15. Etapy realizacji praktyki etap C pn. *Projekt edukacyjny* – wskazówki

Przepisy prawne, na których podstawie przygotowano program praktyk:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; (Dz.U. 2019, poz.1450 z późn. zm.);

Model kształcenia nauczycieli przedszkoli i edukacji wczesnoszkolnej, opracowany przez zespół przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 31 stycznia 2018 r.

Inne Akty prawne:

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.);

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. 2017 poz. 1575 z późn.zm.);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018, poz. 1861, z późn. zm.);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz.U. 2018, poz. 1787);

Regulamin studiów Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego;

Uchwała Senatu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia programów studiów dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2022/2023;

<https://bip.ka.edu.pl/programy-studiow/wppinh/uchwala-w-sprawie-ustalenia-programow-studiow-dla-cyklu-ksztalcenia-rozpoczynajacego-sie-od-roku-akademickiego-20222023-6.html>

Regulamin studenckich praktyk zawodowych Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRAKTYK

Praktyki zawodowe mają charakter obligatoryjny i są częścią składową programu kształcenia nauczycieli według nowoczesnego modelu¹. W programie akcent położono na refleksyjne doświadczanie praktyki, nabywanie i rozwijanie kompetencji zawodowych, interpersonalnych i kreatywnych. W nowoczesnym modelu kształcenia nauczycieli praktyki zawodowe są organizowane i realizowane w przeważającej części równolegle bądź naprzemiennie z zajęciami dydaktycznymi z modułu kształcenia psychologiczno-pedagogicznego, jak i metodyczno-dydaktycznego w Uczelni.

2.1. Cele ogólne praktyk zawodowych są ukierunkowane na rozwijanie: świadomości posiadanych przez Studentów kompetencji do wykonywania nauczycielskiej profesji, ich gotowości do podejmowania twórczych inicjatyw i innowacji oraz do budowania wewnętrznej motywacji do rozwoju zawodowego i osobistego, osiągnięcia zawodowej satysfakcji i sukcesów.

Wyszczególniono następujące cele praktyk:

Poznanie specyfiki profesji nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej.

Stwarzanie warunków do rozwijania gotowości studenta do podjęcia roli nauczyciela.

Efektywne organizowanie własnego warsztatu nauczycielskiego.

Świadome budowanie relacji z wychowankami oraz współpracownikami w placówce.

Wdrożenie do innowacyjności w pracy nauczyciela, dotyczące indywidualizacji procesu nauczania.

2.2. Efekty uczenia się, które Studenci uzyskają w ramach praktyk zawodowych

Efekty uczenia się Studentów w trakcie praktyk zawodowych są zharmonizowane z efektami uczenia się na jednolitych studiach magisterskich w dziedzinie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Są spójne też z efektami kształcenia w dziedzinie nauk społecznych i ze standardami kształcenia nauczycieli.

Etap A składający się z dwóch części:

A1 - Praktyka ogólnopedagogiczna hospitacyjna

A2 - praktyka ogólnopedagogiczna wprowadzająca do zawodu

Pierwszy etap praktyk jest ukierunkowany na zdobycie przez Studentów nowej wiedzy praktycznej poprzez zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania wybranych placówek

---

¹ Model kształcenia nauczycieli przedszkoli i edukacji wczesnoszkolnej, opracowany przez zespół przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 31 stycznia 2018 r.

edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, ich dokumentacją oraz zadaniami pedagogów i nauczycieli w nich pracujących.

Założone efekty uczenia się Studentów na praktykach odnoszą się do symboli kierunkowych: EUK7_W5, EUK7_W6, EUK7_W7, EUK7_W12, EUK7_W14, EUK7_W17, EUK7_U1, EUK7_KS2

Etap B - Praktyka wychowawczo-dydaktyczna nieciągła

Składa się ona z trzech etapów, ułożonych spiralnie, z których każdy kolejny ma służyć wzbogacaniu wiedzy Studentów i nabywaniu przez nich nowych umiejętności.

Etap B1

Drugi etap praktyk zawodowych na jednolitych studiach magisterskich ma służyć: konfrontacji i wzbogaceniu wiedzy na temat procesu wychowawczo-dydaktycznego w rzeczywistych warunkach pracy przedszkola lub szkoły podstawowej, jak też doświadczenia praktycznego, umiejętności ich wykorzystania w pracy zawodowej. Założone efekty uczenia się na tym etapie służą wprowadzeniu Studentów w dalszy etap praktyki wychowawczo-dydaktycznej oraz w proces edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Odnoszą się do symboli kierunkowych:

B1 – EUK7_W5, EUK7_W6, EUK7_W7, EUK7_W8, EUK7_W12, EUK7_W14, EUK7_W15, EUK7_W16, EUK7_U1, EUK7_KS2.

Etap B2

Etap trzeci praktyk zawodowych na jednolitych studiach magisterskich jest drugą częścią praktyki wychowawczo-dydaktycznej. Na tym etapie następuje dalsza konfrontacja wiedzy teoretycznej Studentów uzyskiwanej równoległe na zajęciach ogólnopedagogicznych i metodycznych w Uczelni oraz zdobywanie nowej wiedzy i doświadczenia praktycznego w pracy z dziećmi w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej. Dlatego oprócz analizy dokumentacji placówek, obserwacji zajęć i działań nauczyciela oraz aktywności uczniów, ich komunikacji, klimatu i dynamiki grupy, Studenci podejmują się współdziałania i asystowania nauczycielowi w pracy z dziećmi oraz samodzielnych inicjatyw w zakresie wspierania, motywowania uczniów, kierowania grupą, dbania o ich bezpieczeństwo, itp. Założone efekty odnoszą się zatem do symboli kierunkowych związanych nie tylko z wiedzą i umiejętnościami, ale też kompetencjami społecznymi i interpersonalnymi Studentów:

B2 – EUK7_W5, EUK7_W8, EUK7_W12, EUK7_W14, EUK7_W16, EUK7_W18, EUK7_W19;

EUK7_U1, EUK7_U4, EUK7_U5, EUK7_U8

EUK7_KS2, EUK7_KS3, EUK7_KS5;

Etap B3

Kolejny etap praktyk zawodowych na jednolitych studiach magisterskich jest trzecim i ostatnim etapem praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej, realizowanej równoległe z procesem dydaktycznym na Uczelni, gdzie Studenci komunikują i weryfikują wiedzę zdobywaną na praktykach i odwrotnie. Sprzyjać to ma rozwijaniu ich gotowości do refleksyjnego pełnienia roli nauczyciela i wzmacniania motywacji do dalszej pracy nad sobą w aspekcie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, interpersonalnych i rozwojowych na kolejnych latach studiów. Stąd do efektów uczenia się Studentów w trakcie realizacji ostatniego etapu praktyki wychowawczo-dydaktycznej śródrocznej dochodzą te związane z ich rozwojem i są one wyszczególnione poniżej:

B3 – EUK7_W8, EUK7_W9, EUK7_W12, EUK7_W13, EUK7_W14, EUK7_W16, EUK7_W18, EUK7_W19;

EUK7_U1, EUK7_U4, EUK7_U5, EUK7_U8

EUK7_KS2, EUK7_KS3, EUK7_KS5, EUK7_KS9,

EUK7_WR1, EUK7_WR3;

Etap C- Projekt edukacyjny

Dążący do sukcesu i satysfakcji zawodowej kompetentny nauczyciel jest osobą refleksyjną, krytyczną i kreatywną. Mając na uwadze te ważne współcześnie i przyszłościowo determinanty, w programie praktyk na jednolitych studiach magisterskich według nowoczesnego modelu, wyodrębniony został kolejny etap związany z refleksyjną praktyką Studentów **w zakresie diagnozowania uczniów** w przedszkolu lub szkole w klasach I-III, w wybranym obszarze. Zadaniem Studentów jest opracowanie **projektu edukacyjnego**. Ma on dotyczyć **diagnozy ucznia** lub **grupy** ze szczególnym uwzględnieniem dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, tj. dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi bądź środowiskowymi, czy też ze zdolnościami. W Projekcie należy opisać zdiagnozowany stan i proponowane **kierunki pracy** i oddziaływania wychowawcze i pomocowe.

Założone efekty uczenia się Studentów na tym etapie praktyk zawodowych odnoszą się zatem do konfrontacji i wzbogacenia wiedzy teoretyczno-praktycznej będącej wynikiem ich dotychczasowego uczestnictwa na zajęciach dydaktycznych na Uczelni, jak też realizacji czterech wcześniejszych etapów praktyk (A, B1, B2, B3), będących częścią składową programu kształcenia na jednolitych studiach magisterskich pn. *Nauczyciel 5.0*. Opracowanie projektu

edukacyjnego na podstawie badań diagnostycznych pozwoli także osiągnąć Studentom efekty uczenia się w zakresie: umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej, niezmiernie ważnej w refleksyjnym pełnieniu roli nauczyciela wiedzy metodologicznej, metodycznej dla zaprojektowania optymalnych działań wychowawczo-dydaktycznych. *Projekt edukacyjny* pozwoli osiągnąć efekty:

EUK7_W1, EUK7_W2, EUK7_W3, EUK7_W4, EUK7_W5, EUK7_W6, EUK7_W8,
EUK7_W10, EUK7_W11, EUK7_W12, EUK7_W13, EUK7_W14, EUK7_W15, EUK7_W17

EUK7_U1, EUK7_U2,

EUK7_KS5, EUK7_KS10

EUK7_WR1

EUK7_TIK1

Etap D – Praktyka zawodowa ciągła

Ostatnim etapem praktyk zawodowych na jednolitych studiach magisterskich w dziedzinie pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna jest praktyka wychowawczo-dydaktyczna ciągła. Stanowi ona próbę samodzielnego prowadzenia zajęć w przedszkolu (20h) i w klasach I-III (40h). Praktyka ciągła stwarza możliwość wykorzystania zdobytych, w wyniku uczenia się na zajęciach dydaktycznych w Uczelni i na poprzednich pięciu etapach praktyk zawodowych (A, B1, B2, B3, C): wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, interpersonalnych, rozwojowych i w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej w samodzielnym kierowaniu procesem edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w rzeczywistych warunkach pracy przedszkola i szkoły. W wyniku ostatniego etapu praktyk Studenci zdobywają takie oto efekty uczenia się:

EUK7_U3, EUK7_U4, EUK7_U5, EUK7_U6, EUK7_U7, EUK7_U8, EUK7_U9, EUK7_U10,
EUK7_U11, EUK7_U12, EUK7_U13, EUK7_U14

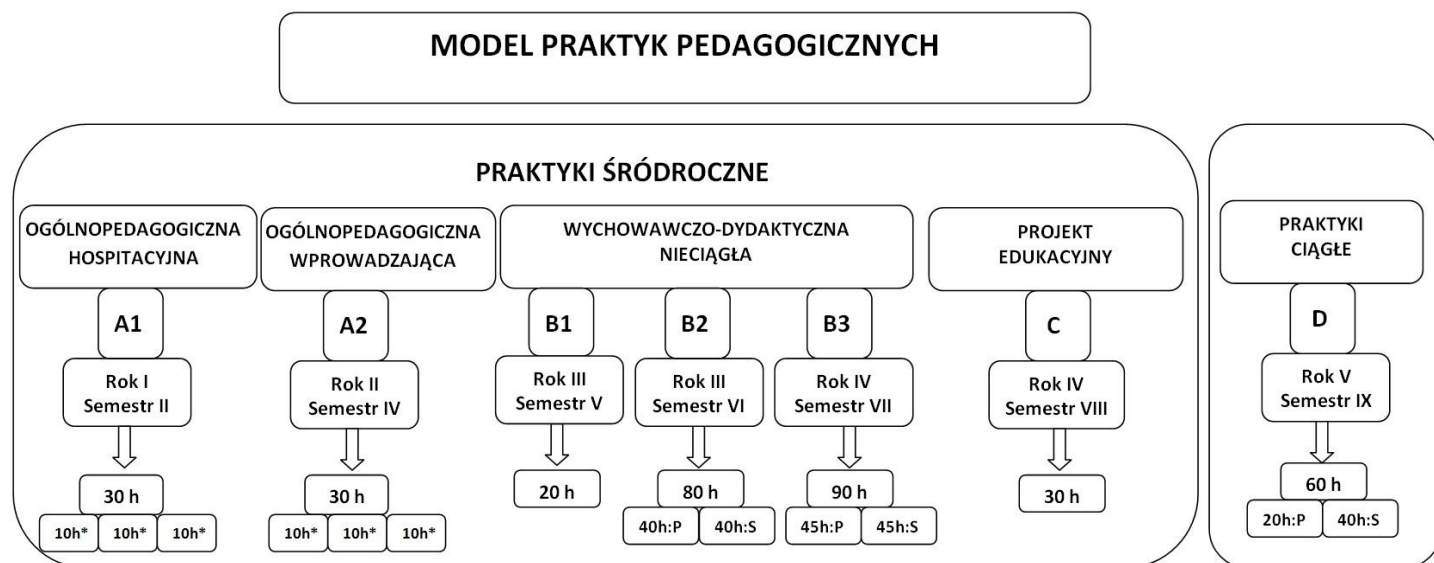
EUK7_KS1, EUK7_KS2, EUK7_KS3, EUK7_KS4, EUK7_KS5, EUK7_KS6, EUK7_KS7,
EUK7_KS8, EUK7_KS9,

EUK7_WR1, EUK7_WR2, EUK7_WR3, EUK7_WR4

EUK7_TIK2, EUK7_TIK3

Realizacja założonych celów i efektów uczenia się Studentów w toku praktyk zawodowych na sześciu wzajemnie uzupełniających się spiralnie ułożonych etapach [A: (A1+A2), B1, B2, B3, C i D] ma sens rozwojowy i jest możliwa dzięki odpowiedniej organizacji i zaangażowaniu Uczestników praktyk.

3. STRUKTURA ORGANIZACYJNA PROCESU PRAKTYK

*Miejsca realizacji praktyk zostały wykazane w punktach 4.1.1. i 4.1.2.

4. ORGANIZACJA i REALIZACJA PRAKTYK WRAZ Z ZAKRESEM ZADAŃ I OBOWIĄZKÓW UCZESTNIKÓW

Przedstawione w tym punkcie informacje dotyczą realizacji poszczególnych etapów praktyk, ze wskazaniem czasu trwania i miejsca realizacji oraz zadań Uczestników, czyli: Studentów, Opiekuna w placówce i Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.

4.1. Praktyka śródroczna

Praktyki śródroczne realizowane są jako: praktyka ogólnopedagogiczna hospitacyjna i praktyka ogólnopedagogiczna wprowadzająca w zawód A (A1+A2) oraz praktyka wychowawczo-dydaktyczna. Odbywają się one równolegle z zajęciami dydaktycznymi realizowanymi ze Studentami na Uczelni w ramach modułu psychologiczno-pedagogicznego na pierwszym etapie (A: A1+A2), jak też metodyczno-dydaktycznego na drugim etapie (B).

4.1.1. Praktyka ogólnopedagogiczna - hospitacyjna

A1. PRAKTYKA OGÓLNOPEDAGOGICZNA HOSPITACYJNA 30h
Rok I, semestr II
Struktura etapu:
2h - spotkanie organizacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna 30h- realizacja praktyki w wybranych placówkach 2h - spotkanie ewaluacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników:
Miejsca realizacji praktyk: żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, świetlica środowiskowa lub socjoterapeutyczna, oratorium, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnia wczesnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, itp. Student jest zobowiązany odbyć praktykę w wybranych przez siebie trzech placówkach (po 10h w każdej).
Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę: <ul style="list-style-type: none">
▪ zapoznanie z infrastrukturą i funkcjonowaniem placówki, jej podstawowymi zadaniami i dokumentacją;
▪ poznanie i analiza realizowanych w placówce działań;
▪ zapoznanie z pracą nauczyciela, wychowawcy, pedagoga w placówkach edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych, poradniach;

- obserwacja pracy pedagogów i nauczycieli wychowawców
- opisanie przebiegu i sformułowanie wniosków z obserwacji w dzienniczku.

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi/Studentce poznania funkcjonowania Placówki i prowadzonej dokumentacji;
- omówienie zasad i warunków funkcjonowania Placówki;
- w miarę możliwości udzielenie zgody na obserwację przez Studenta/ Studentkę wybranych zajęć.

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna:

- zapoznanie Studentów ze strukturą organizacyjną całości praktyk oraz z zadaniami i obowiązkami wynikającymi z programu praktyk;
- uwrażliwienie na etyczny i refleksyjno-kreatywny, indywidualny wymiar realizacji praktyk;
- omówienie pierwszego etapu praktyk A – część A1.
- podczas zajęć ewaluacyjnych wspólna analiza przebiegu pierwszego etapu praktyk, jej mocnych i słabych stron, potrzeb i oczekiwań Studentów związanych z realizacją praktyki na dalszych jej etapach.

Łącznie godzin praktyki : 30 h w Placówkach + 4 h na Uczelni

4.1.2. Praktyka ogólnopedagogiczna - wprowadzająca do zawodu

**A2. PRAKTYKA OGÓLNOPEDAGOGICZNA WPROWADZAJĄCA DO ZAWODU
30h**

Rok II, semestr IV

Struktura etapu:

2h - spotkanie organizacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

30h- realizacja praktyki w wybranych placówkach edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

2h - spotkanie ewaluacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników:

Miejsca realizacji praktyk: przedszkole, szkoła podstawowa (klasy I-III).

Student jest zobowiązany odbyć praktykę w wybranych przez siebie **trzech placówkach edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej** (po 10h w każdej).

Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę:

- zapoznanie z funkcjonowaniem placówki, jej podstawowymi zadaniami i dokumentacją;
- poznanie i analiza realizowanych w placówce działań;
- zapoznanie z pracą nauczyciela, wychowawcy;
- obserwacja pracy nauczycieli wychowawców;
- wypełnienie arkusza samooceny efektów (etap A, część: A2) i omówienie go z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.
- opisanie przebiegu i sformułowanie wniosków z obserwacji w dzienniczku.

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi/Studentce poznania funkcjonowania Placówki i prowadzonej dokumentacji;
- omówienie zasad i warunków funkcjonowania Placówki;
- w miarę możliwości udzielenie zgody na obserwację przez Studenta/ Studentkę wybranych zajęć.

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna:

- omówienie pierwszego etapu praktyk A - część A2, w tym zadań i obowiązków Studentów oraz arkusza samooceny efektów (arkusz samooceny dotyczący części - A2);
- podczas zajęć ewaluacyjnych wspólna analiza przebiegu części A2 praktyk, jej mocnych i słabych stron, potrzeb i oczekiwań Studentów związanych z realizacją praktyki na dalszych jej etapach.

Łącznie godzin praktyki : 30 h w Placówkach + 4 h na Uczelni

4.1.3. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna nieciągła

Praktyka wychowawczo-dydaktyczna nieciągła trwa: 190 godz. w Placówkach, w których jest realizowana, oraz dodatkowo 8 godz. zajęć organizacyjnych i ewaluacyjnych w Uczelni. Podzielona jest na trzy etapy, a każdy z nich jest realizowany w innym semestrze. Została ona zaplanowana dla Studentów w sposób rozwojowy: od czynności bardziej ogólnych, zapoznawczych, związanych ze specyfiką, dokumentacją, funkcjonowaniem przedszkola i szkoły na pierwszym etapie edukacyjnym i jej Podmiotów, po obserwację konkretnych zajęć, sytuacji, zdarzeń i procesów w nich występujących, do coraz większego usamodzielniania Studentów w stawianiu sobie celów osobistych i realizacji zadań wychowawczo-dydaktycznych we współdziałaniu z Opiekunem, innymi nauczycielami, specjalistami, rodzicami uczniów, itp. po

formułowanie konstruktywnych wniosków w kontekście realizacji dalszych etapów praktyk i projektowania własnego rozwoju teraz i w przyszłości.

B1. PRAKTYKA WYCHOWAWCZO-DYDAKTYCZNA NIECIĄGLA 20H
Rok III, semestr V
Struktura etapu:
2h- spotkanie organizacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. 20 h- realizacja praktyki w wybranych placówkach
Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników:
Miejsce realizacji praktyk: przedszkole lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)
Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę: <ul style="list-style-type: none">
▪ zapoznanie z zadaniami placówki oraz jej dokumentacją;
▪ obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczyciela w celu nabycia umiejętności samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu lub w szkole podstawowej - w klasach 1-3;
▪ obserwacja interakcji pomiędzy wychowawcą a dzieckiem oraz pomiędzy dziećmi;
▪ obserwacja aktywności dzieci w czasie zajęć i zabawy swobodnej/ przerw, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
▪ wypełnienie arkusza samooceny efektów (B1) i omówienie go z Pełnomocnikiem procesu praktyk.
▪ opisanie przebiegu i sformułowanie wniosków z odbytej praktyki w dzienniczku praktyk.
Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce: <ul style="list-style-type: none">
▪ umożliwienie Studentowi/Studentce poznania funkcjonowania Placówki i prowadzonej dokumentacji;
▪ omówienie zasad funkcjonowania Placówki;
▪ stworzenie możliwości obserwacji wybranych zajęć w przedszkolu lub szkole w kl. 1-3;
▪ potwierdzenie w dzienniczku praktyk realizacji przez Studenta/Studentkę praktyki i opisanych w nim czynności oraz zadań.

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna ze strony uczelni:

- podczas spotkania organizacyjnego szczegółowe omówienie drugiego (B1) i trzeciego etapu (B2) praktyk zawodowych w ramach praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej, w tym zadań i obowiązków Studentów;
- etap drugi (B1) jest wprowadzeniem etapu trzeciego (B2), którego założenia przedstawia również Pełnomocnik z zamierzeniem rozbudzenia wewnętrznej motywacji Studentów do refleksyjnego, twórczego zaangażowania w realizację wspólnych i osobistych celów praktyki

B2. PRAKTYKA WYCHOWAWCZO-DYDAKTYCZNA NIECIĄGLA 80H

Rok III, semestr VI

Struktura etapu:

80h- realizacja praktyk w wybranych placówkach

2 h – spotkanie ewaluacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna ze strony Uczelni

Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników**Miejsce realizacji praktyki:**

przedszkole (40h) i szkoła podstawowa – kl I-III (40h)

Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę:

- analiza planów i programów pracy wychowawczo-dydaktycznej w celu nabycia umiejętności planowania pracy w przedszkolu i w klasach 1-3;
- obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczyciela oraz podejmowanych przez niego czynności;
- obserwowanie aktywności formalnych i nieformalnych grup dziecięcych oraz poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych;
- obserwacja interakcji oraz sposobów komunikowania się wychowawcy z dziećmi oraz dziećmi pomiędzy sobą;
- pomoc nauczycielowi w przygotowywaniu pomocy dydaktycznych;
- asystowanie wychowawcy w prowadzeniu przez niego zajęć;
- udzielanie pomocy i zaangażowanie w działania wskazane przez opiekuna praktyk;
- współdziałanie z opiekunem w sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą w celu zapewnienia bezpieczeństwa i troski o dobry klimat w grupie;
- analizowanie zdarzeń wychowawczo-opiekuńczych oraz edukacyjnych, które miały

miejsce w czasie praktyk;

- wypełnienie arkusza samooceny efektów (B2) i omówienie go z Opiekunem praktyk, Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.
- opisanie przebiegu i sformułowanie wniosków z odbytej praktyki w dzienniczku praktyk.

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi/Studentce poznania funkcjonowania Placówki i prowadzonej dokumentacji;
- omówienie zasad funkcjonowania Placówki;
- stworzenie możliwości obserwacji wybranych zajęć w przedszkolu i szkole w kl I-III;
- umożliwienie Studentowi/Studentce asystowania w prowadzeniu wybranych zajęć;
- wspólna analiza sytuacji wychowawczo-opiekuńczych oraz edukacyjnych, które miały miejsce w czasie praktyk oraz wypełnionego przez Studenta/Studentkę arkusza samooceny (B2);
- wypełnienie arkusza oceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki (B2);
- potwierdzenie w Dzienniczku praktyk realizacji przez Studenta/Studentkę praktyki i opisanych w nim czynności oraz zadań.

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

- podczas zajęć ewaluacyjnych omówienie przebiegu drugiego (B1) i trzeciego (B2) etapu praktyk zawodowych, w ramach praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej, w tym arkuszy samooceny efektów z etapy B1 i B2 oraz arkusza oceny efektów wypełnionego przez Opiekuna praktyk (B3);
- przeanalizowanie ze Studentami mocnych i słabych stron obydwu etapów (pierwszego i drugiego) praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej biorąc pod uwagę uwarunkowania podmiotowe, w tym zasoby osobiste, i czynniki pozapodmiotowe, jak warunki materialne i organizacyjne placówki, prowadzoną dokumentację, potrzeby i specyfikę środowiska, itp.

B3. PRAKTYKA WYCHOWAWCZO-DYDAKTYCZNA NIECIĄGŁA 90h

Rok IV, semestr VII

Struktura etapu:

2h- spotkanie organizacyjne z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

90h- realizacja praktyk w wybranych placówkach
2h – spotkanie ewaluacyjne z Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

Charakterystyka etapu praktyk oraz zadania i obowiązki Uczestników

Miejsce realizacji praktyki:

przedszkole (45h) i szkoła podstawowa: klasy I-III (45h)

Zadania i obowiązki Studentów odbywających praktykę:

- dokonywanie obserwacji funkcjonowania społecznego dzieci w przedszkolu i w klasach I-III, w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

- analiza obserwowanych zajęć pod kątem realizacji celów wychowania, kształcenia stosowanych metod i środków dydaktycznych oraz prowadzonych działań wychowawczych.

Podczas praktyk w **przedszkolu** Student/Studentka ma za zadanie przeanalizować **8h** obserwowanych zajęć, po dwa zajęcia z obszaru rozwoju: (1.) fizycznego, (2.) emocjonalnego, (3.) społecznego i (4.) poznawczego.

Podczas praktyk w **klasach I-III szkoły podstawowej** Student/Studentka ma za zadanie przeanalizować **9h** obserwowanych zajęć, po jednej godzinie z zakresu edukacji: (1.) polonistycznej, (2.) matematycznej, (3.) społeczno-przyrodniczej, (4.) informatycznej, (5.) plastycznej, (6.) muzycznej, (7.) technicznej, (8.) wychowania fizycznego i (9.) edukacji zdrowotnej.

Zapisanie wniosków z prowadzonych analiz oraz omówienie ich z Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna podczas spotkania ewaluacyjnego. Student/Studentka może wykorzystać do prowadzonej obserwacji i analizy arkusz obserwacyjny zamieszczony w aneksie- załącznik nr 2.

- projektowanie scenariuszy zajęć i omówienie ich z Opiekunem praktyk w placówce;
- obserwacja i analiza toku metodycznego prowadzonych przez wychowawcę zajęć, stosowanych metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych;

- obserwacja i analiza funkcjonowania w czasie zajęć oraz swobodnej aktywności dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (skupienie i aktywność podczas zajęć, sposób inicjowania i podtrzymywania kontaktu, postawy i zachowania w różnych kontekstach sytuacyjnych);

- asystowanie nauczycielowi w jego pracy
- pomoc w prowadzeniu zajęć
- pomoc w organizowaniu przestrzeni klasy/ sali

- po konsultacji z opiekunem praktyk podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami;
- pomoc w sprawowaniu opieki nad dziećmi podczas wspólnych wyjść i wycieczek;
- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym i mediacyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych i nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- podejmowanie współpracy z innymi wychowawcami i specjalistami pracującymi w placówce (m. in. pedagogiem, psychologiem, terapeutą zajęciowym);
- dostrzeganie i uwzględnianie w podejmowanych działaniach kontekstowości i zmienności sytuacji edukacyjno-wychowawczych;
- analizowanie i interpretowanie zdarzeń, sytuacji wychowawczo-opiekuńczych oraz edukacyjnych, które miały miejsce w czasie praktyk;
- analizowanie i omówienie z Opiekunem praktyk wykonywanych przez siebie działań edukacyjnych pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków,
- wypełnienie arkusza samooceny efektów (B3) i omówienie go z Opiekunem praktyk i Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna;
- opisanie przebiegu i sformułowanie wniosków z praktyki w dzienniczku praktyk.

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi/Studentce poznania funkcjonowania Placówki i prowadzonej dokumentacji;
- omówienie zasad funkcjonowania Placówki;
- stworzenie możliwości obserwacji wybranych zajęć;
- umożliwienie Studentowi/Studentce asystowania w wybranych zajęciach;
- wspólna analiza zdarzeń wychowawczo-opiekuńczych oraz edukacyjnych, które miały miejsce w czasie praktyk;
- udzielanie wsparcia i pomocy w prowadzeniu przez Studenta/Studentkę zajęć z dziećmi;
- omówienie wypełnionego przez Studenta/ Studentkę arkusza samooceny (B3);
- potwierdzenie w Dzienniczku praktyk odbycia przez Studenta/Studentkę tego etapu praktyki i realizacji opisanych w nim czynności i zadań;
- wypełnienie arkusza oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki;
- sporządzenie opinii ze zrealizowanej praktyki według załączonego wzoru (zał. 4).

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

- podczas spotkania organizacyjnego szczegółowe omówienie czwartego (B3) etapu praktyk, w tym zadań i obowiązków Studentów
- motywowanie Studentów do stawiania sobie osobistych celów praktyki zawodowej na tym etapie i poszukiwania możliwości oraz sposobów ich realizacji
- podczas zajęć ewaluacyjnych omówienie przebiegu czwartego (B3) etapu praktyk zawodowych, w ramach praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej, w tym wniosków z obserwowanych i analizowanych zajęć, arkusza samooceny efektów (B3) oraz arkusza oceny efektów wypełnionego przez Opiekuna praktyk (B3);
- omówienie stopnia realizacji celów zawodowych związanych z odbyciem obu etapów praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej (B1, B2, B3).

4.1.3. Projekt edukacyjny

W kształceniu nauczycieli niezmiennie ważne są kompetencje diagnozowania uczniów i projektowania dla nich bardziej optymalnych działań wychowawczo-dydaktycznych, opiekuńczych. Istotnym komponentem, a równocześnie etapem praktyk na jednolitych studiach magisterskich w nowoczesnym modelu kształcenia nauczycieli pn. *Nauczyciel 5.0* jest więc opracowanie przez Studenta/Studentkę projektu badawczego w zakresie edukacji przedszkolnej lub wczesnoszkolnej dziecka lub grupy wychowanków. Realizacja projektu edukacyjnego jest możliwa dzięki wykorzystaniu przez Studenta/ Studentkę posiadanej wiedzy, umiejętności, oraz nabytych podczas praktyk doświadczeń.

C: PROJEKT EDUKACYJNY 30H

Rok IV, semestr VIII

Struktura etapu:

2 h - spotkanie organizacyjne z Koordynatorem procesu praktyk ze strony Uczelni

30h- realizacja piątego etapu praktyk zawodowych tj. projektu edukacyjnego wymagającego od Studenta/Studentki przeprowadzenia badań diagnostycznych opracowania schematu badań diagnostycznych w przedszkolu lub szkole (klasy I-III) w wybranym obszarze i zaproponowania działań wspierających

2h – spotkanie ewaluacyjne z Koordynatorem procesu praktyk ze strony Uczelni.

Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników:

Miejsce realizacji praktyki: przedszkole lub szkoła podstawowa - klasy I-III

Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę:

- na podstawie literatury przedmiotu, posiadanej wiedzy oraz korzystając z doświadczeń zdobytych podczas praktyk, zaplanowanie projektu badawczego na wybrany temat odnoszący się do edukacji przedszkolnej lub wczesnoszkolnej w uzgodnieniu z Opiekunem w Placówce i akceptacji Koordynatora procesu praktyk ze strony Uczelni
- realizacja praktyki i badań diagnostycznych w wybranej placówce (przedszkolu lub szkole podstawowej kl. I-III)
- opracowanie przez Studenta/ Studentkę Projektu edukacyjnego (od 3 do 8 stron), opartego na wynikach przeprowadzonych w ramach praktyki badań diagnostycznych dziecka lub grupy dzieci w wybranym obszarze, zgodnie z etapami badań naukowych, oraz sformułowanie propozycji działań wspierających i oddanie go Koordynatorowi procesu praktyk ze strony Uczelni (podczas przygotowywania projektu edukacyjnego pomocne mogą się okazać wskazówki do przeprowadzenia diagnozy wraz z wybranymi pozycjami z literatury przedmiotu zamieszczone w aneksie – załącznik nr 4)
- omówienie z Koordynatorem procesu praktyk oddanego wcześniej projektu edukacyjnego;
- opisanie przebiegu praktyki i sformułowanie wniosków z etapu praktyki „Projekt edukacyjny” w dzienniczku praktyk;

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi przeprowadzenia badań diagnostycznych w przedszkolu lub szkole na potrzeby opracowania projektu edukacyjnego zawierającego diagnozę dziecka lub grupy dzieci w wybranym obszarze;
- weryfikacja i potwierdzenie w Dzienniczku praktyk realizacji przez Studenta/Studentkę praktyki etap C w postaci realizacji badań diagnostycznych i opracowania projektu edukacyjnego na wybrany temat zaakceptowanego przez Koordynatora praktyk w Uczelni

Zadania i obowiązki Koordynatora procesu praktyk ze strony Uczelni

- podczas spotkania organizacyjnego szczegółowe omówienie piątego (C) etapu praktyk zawodowych polegającego na opracowaniu przez Studentów projektu edukacyjnego;
- konsultowanie i zatwierdzanie tematu i planu projektu edukacyjnego możliwego do wykorzystania w pierwszej pracy badawczej tworzonej podczas seminarium dyplomowego;
- podczas zajęć ewaluacyjnych omówienie opracowanych przez Studentów projektów edukacyjnych oraz w nawiązaniu do nich wniosków dla doskonalenia praktyki nauczycielskiej i własnego rozwoju;
- zaliczenie etapu praktyk z adnotacją w dzienniczku praktyk.

4.2. Praktyka zawodowa ciągła

Ostatnim etapem, będącym niejako zwieńczeniem wysiłku refleksyjnej praktyki Studentów w nauczycielskim zawodzie, na etapie przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej, jest **praktyka zawodowa ciągła**. Postawiono w niej na samodzielne pełnienie przez Studenta/Studentkę roli nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej przy wykorzystaniu zdobytych w czasie studiów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, interpersonalnych, rozwojowych i w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnej w pracy wychowawczo-dydaktycznej z dziećmi. Istotnym elementem jest omówienie z Opiekunem w Placówce i Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, kierunku dalszego rozwoju zawodowego. Wspólna refleksja nad podejmowanymi przez Studenta/ Studentkę działaniami ma wzmacniać wewnętrzną motywację do pracy nad sobą oraz dążenie do osiągnięcia sukcesów i satysfakcji zawodowej.

D: PRAKTYKA ZAWODOWA CIĄGŁA 60H
Rok V, semestr IX
Struktura etapu: 2h- spotkanie organizacyjne z Pełnomocnikiem Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna 60h- realizacja praktyk w wybranych placówkach 2h – spotkanie ewaluacyjne z Pełnomocnikiem Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Charakterystyka etapu oraz zadania i obowiązki Uczestników
Miejsce realizacji praktyki: przedszkole (20h) oraz szkoła podstawowa (klasy 1-3) (40h)
Zadania i obowiązki Studentów realizujących praktykę: <ul style="list-style-type: none">
▪ wykorzystanie posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej do realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych;
▪ zaplanowanie zajęć (lekcji), sformułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych i przedyskutowanie ich z opiekunem praktyk;
▪ dostosowanie metod i form pracy do dynamiki grupy, możliwości dzieci i realizowanych treści;
▪ pełnienie roli opiekuna-wychowawcy oraz nauczyciela ;
▪ sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów wynikającej z zaistniałych sytuacji;
▪ samodzielne zaprojektowanie i przeprowadzenie zajęć w przedszkolu w wymiarze 20 godzin oraz w szkole w wymiarze 40 godzin w oparciu o przygotowane scenariusze;

- identyfikowanie i poddawanie refleksji zachowań dzieci oraz wykorzystywanie ich w czasie prowadzonych zajęć;
- stosowanie różnych strategii pracy z dziećmi dostosowanych do zaistniałych sytuacji i możliwości dzieci;
- poddawanie refleksji i ocenianie efektywności podejmowanych przez siebie działań edukacyjnych pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków;
- wypełnienie arkusza samooceny efektów (D) i omówienie go z Opiekunem praktyk i Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna;
- analiza przebiegu i sformułowanie wniosków z odbytej praktyki w dzienniczku praktyk;
- omówienie z Opiekunem w Placówce i Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna kierunku dalszego rozwoju zawodowego.

Zadania i obowiązki Opiekuna praktyk w Placówce:

- umożliwienie Studentowi/Studentce przeprowadzenia zajęć z dziećmi w wymiarze 20 godz. w przedszkolu i 40 godz. w klasach I-III szkoły podstawowej;
- udzielanie wsparcia i opieki merytorycznej Studentowi/Studentce podczas trwania praktyki;
- omówienie ze Studentem/Studentką przygotowanych scenariuszy i prowadzonych zajęć;
- przedyskutowanie kierunku dalszego rozwoju zawodowego oraz wypełnionego przez Studenta/ Studentkę arkusza samooceny (D);
- potwierdzenie w Dzienniczku praktyk realizacji przez Studenta/Studentkę praktyki zawodowej ciągłej i opisanych w nim czynności i zadań;
- wypełnienie arkusza oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki (D);
- sporządzenie opinii ze zrealizowanej praktyki wg załączonego w aneksie wzoru (załącznik nr 4).

Zadania i obowiązki Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

- podczas spotkania organizacyjnego następuje szczegółowe omówienie szóstego (D) etapu praktyk, w tym zadań i obowiązków Studenta;
- motywowanie do stawiania sobie celów i zadań osobistych, do personalizacji praktyk;

- podczas zajęć ewaluacyjnych następuje omówienie przebiegu ostatniego etapu praktyk, w arkusza samooceny efektów (D) i arkusza oceny efektów wypełnionego przez Opiekuna praktyk (D) oraz podsumowanie całości odbywanych praktyk zawodowych pod względem przebiegu, mocnych i słabych stron, jak też doskonalenia programu praktyk zawodowych na Uczelni;
- zaliczenie etapu praktyk z adnotacją w Dzienniczku praktyk;
- istotnym zadaniem Pełnomocnika w odniesieniu do zrealizowanych przez Studentów wszystkich etapów praktyk zawodowych jest omówienie stopnia i zakresu realizacji postawionych celów oraz możliwości i dróg dalszego rozwoju zawodowego.

5. DOKUMENTOWANIE I ZALICZANIE PRAKTYKI

Realizacja praktyk wymaga zastosowania właściwej **dokumentacji**, do której zalicza się: skierowanie na praktykę, umowę o przyjęcie na praktykę, dzienniczek praktyk, opinia dla Opiekuna praktyk, arkusze samooceny efektów dla Studenta/ Studentki oraz arkusze oceny efektów dla Opiekuna praktyk. Zostaną one opisane poniżej.

Skierowanie na praktykę i umowa

Podstawowym warunkiem realizacji praktyki zawodowej na danym etapie jest **skierowanie na praktykę** do określonej Placówki (załącznik 1) i wyrażenie zgody na jej odbycie przez Dyrektora oraz Opiekuna w Placówce. Na tej podstawie jest podpisywana - w dwóch egzemplarzach dla każdej ze Stron - **umowa** z Uczelnią o przyjęcie Studenta/Studentki na praktykę w tej Placówce. Nie podpisuje się umów z Placówkami, z którymi Uczelnia podejmuje stałą współpracę. Ich wykaz podaje Studentom Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.

Dzienniczek praktyk

Istotnym dokumentem realizacji i zaliczania praktyki na danym etapie jest **dzienniczek praktyk**, w którym Studenci mają obowiązek przedstawić przebieg praktyki, w tym zakres wykonanych zadań i czynności. Dzienniczek praktyk musi być uzupełniony we właściwych miejscach o pieczętki placówek, w których odbywane były poszczególne etapy praktyk oraz podpisy Opiekunów praktyk.

Opinia o studencie odbywającym praktykę

Nieodzownym dokumentem realizacji i zaliczenia praktyki wychowawczo-dydaktycznej śródrocznej po jej ostatnim etapie (B3) i praktyki wychowawczo-dydaktycznej ciągłej (D) jest **opinia ze zrealizowanej przez Studenta/Studentkę praktyki**. Powinna być ona wypełniona przez Opiekuna praktyki w Placówce. Wzór opinii załączono w aneksie (załącznik nr 3). Opiekun praktyki, w uzgodnieniu ze Studentem/Studentką, może zmodyfikować lub poszerzyć swoją opinię o zrealizowaniu praktyki na danym etapie o uwagi lub informacje, które mogą przyczynić się do doskonalenia programu praktyk.

Arkusze samooceny efektów dla Studenta/ Studentki oraz arkusze oceny efektów dla Opiekuna praktyk

Stanowią one fundament procesu doskonalenia programu praktyk. Ich szczegółowy opis znajduje się w punkcie 6.

Zaliczenia praktyk

Zaliczenie każdego z etapów praktyk odbywa się przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Podczas zajęć ewaluacyjnych dokonuje On wpisu w dzienniczku praktyk. Pełnomocnik uprawniony jest również do zaliczenia całości praktyk. Wpisuje On potwierdzenie zakończenia praktyk w indeksie.

Studenci ubiegający się o uzyskanie zaliczenia całości praktyk są zobowiązani do przedłożenia Pełnomocnikowi Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna następujących dokumentów:

1. Umów zawartych z Placówkami;
2. Dzienniczka praktyk;
3. Opinii Opiekunów Praktyk z Placówek (etapy B3 i D);
4. Arkuszy samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki (etapy A, B1, B2, B3, D);
5. Arkuszy oceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki dla Opiekuna praktyk w Placówce (etapy B3 i D).

Zaliczanie Studentom praktyki zawodowej może odbywać się **na podstawie pracy zawodowej w Polsce, czy zagranicą lub wolontariatu** wówczas, jeśli zakres wykonywanych czynności był tożsamy z efektów uczenia się uzyskiwanymi w trakcie praktyk. Sprawy te wymagają indywidualnego podejścia i rozpatrzenia. W tej sytuacji Student/Studentka pisze **podanie**, którego wzór załączono do programu (załącznik nr 5). Po pozytywnym rozpatrzeniu

podania z załączoną dokumentacją, która potwierdza opisany stan, Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika może zaliczyć Studentowi/Studentce praktykę zawodową w całości lub na danym etapie. W sytuacji, gdy zaistniała uzasadniona konieczność zmiany terminu lub formy realizacji i zaliczenia praktyki na danym etapie, Student/Studentka może wykorzystać w podaniu załączony wzór (załącznik nr 6).

6. EWALUACJA I DOSKONALENIE PROGRAMU PRAKTYK

W ewaluacji i doskonaleniu programu praktyk zawodowych na jednolitych studiach magisterskich *pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna*² niezmiernie ważna jest ocena stopnia realizacji efektów uczenia się.

Po realizacji etapów praktyk zawodowych (A, B1, B2, B3, D) Student/Studentka dokonuje samooceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Wykorzystuje do tego arkusze samooceny, których wzory zamieszczono w aneksie (załączniki nr 7-11). Arkusze oceny efektów cząstkowych umożliwiają dokonanie przez Studenta/ Studentkę refleksji nad zrealizowanymi praktykami, wskazując ich najmocniejsze i najsłabsze strony, oraz pozwalają na sformułowanie konstruktywnych wniosków do dalszego studiowania, realizacji praktyk zawodowych, jak też samodzielnej pracy nad własnym rozwojem.

Takiej oceny dokonuje również Opiekun z ramienia Placówki, który po zakończeniu etapów B2, B3 i D wypełnia zamieszczone w aneksie arkusze (załączniki 12-14). Informacje w nich zawarte, w tym pytania otwarte wymagające krytycznego namysłu, mogą zostać wykorzystane w dwóch celach. Pierwszym jest doskonalenie procesu praktyk, ich struktury i realizowanych zadań. Drugi cel dotyczy samorozwoju Studenta/Studentki: dzięki informacjom zwrotnym może On/Ona przy współpracy z Opiekunem w Placówce i Pełnomocnikiem Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna podjąć refleksyjne działania, które pozwolą Mu/Jej być jak najlepszym nauczycielem.

Doskonalenie programu praktyk zawodowych jest procesem ciągłym i otwartym na różne twórcze inicjatywy wewnętrzne i zewnętrzne. W procesie ewaluacji i doskonalenia programu praktyk zawodowych zostaną uwzględnione także opinie Studentów, nauczycieli akademickich i Interesariuszy zewnętrznych.

Upowszechnianie i komunikowanie przykładów dobrych praktyk stosowanych w ramach opracowanego programu dokonywać się będzie mógł w wyniku spotkań teoretyków i praktyków, wspólnych konferencji, czy też publikacji naukowych Pracowników Uczelni i Studentów oraz

---

² Model kształcenia nauczycieli przedszkoli i edukacji wczesnoszkolnej, opracowany przez zespół przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 31 stycznia 2018 r.

Nauczycieli praktyków. Rozwijany w różnych formach dialog i współpraca środowiska akademickiego ze środowiskiem praktyków nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych ma wymiar ewaluacji kształtującej, wymiany twórczych inicjatyw w zakresie skutecznego kształcenia nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej teraz i w przyszłości.

8. Wzory dokumentów

Do programu praktyk załączono następujące **wzory dokumentów praktyk zawodowych** na jednolitych studiach magisterskich w dziedzinie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej o których była mowa we wcześniejszej części programu:

1. Wzór skierowania na praktykę (załącznik nr 1),
2. Arkusz obserwacji zajęć (załącznik nr 2)
3. Opinia o Studencie odbywającym praktykę, którą wypełnia Opiekun praktyk w placówce (dotyczy etapów B3 i D) (załącznik nr 3);
4. Wskazówki dla Studentów do opracowania projektu edukacyjnego na czwartym etapie praktyk (C) (załącznik nr 4),
5. Podanie o zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej lub wolontariatu (załącznik nr 5)
6. Podanie o zmianę terminu lub inną formę realizacji i zaliczenia praktyki (załącznik nr 6)
7. Arkusze samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki (dotyczy etapów A, B1, B2, B3, D) (załączniki nr 7, 8, 9, 10, 11);
12. Arkusze oceny efektów osiągniętych przez Studenta/ Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki dla Opiekuna praktyk w Placówce (dotyczy etapów B2, B3, D) (załączniki nr 12, 13, 14).

Załącznik nr 1

Skierowanie na praktykę

KA/.../20.....

Kraków, dnia .....

W ramach zawartej umowy kieruję Pana/Panią .....,
Studenta/tkę ..... roku jednolitych studiów magisterskich kierunku *pedagogika przedszkolna i
wczesnoszkolna* Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
posiadającego/ą indeks o numerze .....

na praktykę zawodową

do .....

.....

w okresie od..... do.....

zgodnie

z zakresem tematycznym programu praktyk – etap.....

Z poważaniem

Karta obserwacji zajęć

Miejsce odbywania praktyk:
Data:
Grupa wiekowa/ klasa:
Temat zajęć:
Cele z zakresu:
1. wiedzy:
2. umiejętności:
3. kompetencji społecznych:
Zastosowane podczas zajęć metody pracy: a) podające: b) problemowe: c) waloryzacyjne: d) praktyczne:
Wykorzystane środki i pomoce dydaktyczne:
Ramowy przebieg zajęć/ lekcji (w punktach):
Zaobserwowane sytuacje trudne i sposób ich rozwiązania:
Zaobserwowane sposoby pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (m.in. z dziećmi zdolnymi, dziećmi z trudnościami edukacyjnymi, dziećmi z zaburzeniami w zachowaniu)

Wnioski z obserwacji (dotyczące sposobu prowadzenia, angażowania dzieci, motywowania, doceniania..)

Uwagi:

Podpis Studenta/teki

.....

Załącznik nr 3

Pieczętka Placówki

Miejscowość, data

OPINIA O STUDENCIE ODBYWAJĄCYM PRAKTYKĘ

Imię i nazwisko Studenta:

.....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyk w Placówce:

.....

Miejsce odbywania praktyk:

.....

Liczba godzin z opiniowanej praktyki:

.....

Czas trwania praktyki:

.....

Kompetencje Studenta/ tki odbywającego/ j praktykę:

	Przedmiot / zakres oceny	Ocena (5-bardzo dobra, 4-dobra, 3 – dostateczna, 2 – niedostateczna)
WIEDZA	Przygotowanie merytoryczne do zajęć uwzględniające wiedzę ogólną	
	Przygotowanie merytoryczne do zajęć uwzględniające wiedzę kierunkową z zakresu pedagogiki i psychologii rozwojowej	
	Przygotowanie merytoryczne do zajęć uwzględniające wiedzę przedmiotową z zakresu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz metodyki nauczania	
UMIĘJĘTNOŚCI	Podmiotowe traktowanie dzieci	
	Zaangażowanie w wykonywaną pracę	
	Inicjatywa w podejmowaniu obowiązków	
	Wykonywanie powierzanych zadań	
	Umiejętność prowadzenia zajęć z grupą/ klasą	
	Umiejętność utrzymania uwagi dzieci	

	Umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych	
	Wykorzystanie pomocy dydaktycznych	
KOMPETENCJE	Stosunek do Pracowników Placówki	
	Stosunek do Podopiecznych	
	Otwartość i życzliwość wobec dzieci	
	Chęć do pracy, aktywność	

Jakimi **mocnymi stronami** charakteryzował/a się Student/ka podczas odbywania praktyk (proszę wymienić przykładowe):

.....

Jakie umiejętności Studenta/teki wymagają w Pani/ Pana ocenie **udoskonalenia**?

.....

Inne **istotne informacje** na temat zachowania i umiejętności Studenta/teki:

.....
 .....

Ocena końcowa uwzględniająca **wiedzę** Studenta/teki:

bardzo dobra   dobra   dostateczna   niedostateczna

Ocena końcowa uwzględniająca **umiejętności** Studenta/teki:

bardzo dobra   dobra   dostateczna   niedostateczna

Ocena końcowa uwzględniająca **kompetencje** Studenta/teki:

bardzo dobra   dobra   dostateczna   niedostateczna

Ocena końcowa:

bardzo dobra   dobra   dostateczna   niedostateczna

Czytelny podpis Opiekuna praktyk

Wskazówki dla Studentów
do przeprowadzenia diagnozy uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
w tym zdolnych w przedszkolu lub/i szkole
w ramach realizacji etapu praktyk (C) pt. „Projekt edukacyjny”

Studenci odbywający praktykę wychowawczo-dydaktyczną w przedszkolu lub szkole mają za zadanie, zgodnie z programem praktyk na IV roku w VII semestrze, przeprowadzić diagnozę dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym także zdolnych. Diagnoza ta może odnosić się do pojedynczego przypadku lub grupy uczniów, wychowanków na danym etapie edukacyjnym. Może to być tzw. *diagnoza pozytywna*, dotycząca potencjału, zdolności, zainteresowań dziecka, jego mocnych stron, itp. lub *diagnoza negatywna* odnosząca się do ograniczeń, deficytów, trudności, zaburzeń, dysfunkcji dziecka i jego warunków. Jednak tzw. *diagnozie negatywnej* powinna równocześnie towarzyszyć diagnoza pozytywna dotycząca mocnych stron dziecka, jego środowiska, itp. Nie można bowiem rozpoznawać tylko samych negatywnych cech, zachowań uczniów w przedszkolu czy szkole oraz sytuacji i zjawisk, które im towarzyszą, ale należy szukać mocnych stron i potencjału, za pomocą których ujawnione braki, zaburzenia można eliminować, kompensować (Por. Wysocka, Jarosz, Skałbani i in.)

Diagnozę stosujemy, by ustalić, opisać i wyjaśnić istniejący stan rzeczy, jego cechy, znaczenie wychowawcze, genezę i rozwój oraz możliwości zmian w kierunku pedagogicznie pożądanym, za pomocą odpowiednich metod, technik i narzędzi, adekwatnych do: celów i zakresu diagnozy oraz własnych możliwości i środowiska, w którym ją przeprowadzamy.

Według H. Radlińskiej, diagnoza to rozpoznanie przyczyn badanego stanu, ocena jego objawów i możliwości zmian w pożądanym kierunku³. *Diagnoza pozytywna* (dotycząca stanów indywidualnie i społecznie wartościowych), jak i *diagnoza negatywna* (zmierzająca do rozpoznawania zaburzeń, nieprawidłowości, deficytów, dysfunkcji, itp.) są fundamentem projektowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i szkole, a także w innych placówkach. Wyniki przeprowadzonej diagnozy mają służyć podejmowaniu działalności profilaktycznej, korekcyjnej, kompensacyjnej, terapeutycznej, reformatorskiej i rozwojowej.

Diagnoza ma głównie sens praktyczny, decyzyjny, czyli jest podstawą podejmowania decyzji w sferze praktyki i powinna mieć charakter diagnozy właściwej, całościowej czyli pełnej, inaczej rozwiniętej. Składają się nań **aspekty** zwane „*diagnoząmi cząstkowymi*”:

- aspekt identyfikacyjny (diagnoza przyporządkowująca, klasyfikacyjna lub typologiczna);
- aspekt genetyczny (zmierza do uzyskania odpowiedzi na pytanie: skąd diagnozowany stan się wywodzi? jakie są jego przyczyny i źródła? Jakie czynniki go powodują, warunkują?);
- aspekt celowościowy (diagnosta próbuje określić jego znaczenie dla całości problemu czy danej kategorii zjawisk, zachowań);
- aspekt fazy (wnika w stopień zaawansowania, okres trwania, diagnosta poszukuje w nim odpowiedzi na pytanie: Na jakim etapie rozwoju znajduje się diagnozowany stan?);

---

³ H. Radlińska, *Pedagogika społeczna*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 1961, s. 370.

- aspekt rozwojowy, prognostyczny skierowany na doskonalenie praktyki pedagogicznej (poszukuje się, jak ujawniony stan będzie się rozwijał, jakie czynniki mogą go wzmocnić, pogłębić, wyeliminować lub ograniczyć jego dalszy rozwój czy negatywne skutki, Co można zrobić w tym kierunku? Jak zmienić zachowanie danego nauczyciela, ucznia, rodziców itp.);⁴.

I - identyfikacyjna, II - genetyczna III - celowościowa IV – fazy V - rozwojowa

Rys. 1. Składowe (aspekty) diagnozy pełnej – rozwiniętej, która jest podstawą podjęcia dalszych decyzji i działań profilaktycznych, naprawczych, terapeutycznych, itp.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac Ziemskiego

Przeprowadzając diagnozę w ramach odbywanej praktyki, Student powinien uwzględnić wszystkie jej aspekty, aby była rzetelna, skrupulatna, trafna i służyła doskonaleniu pracy z diagnozowanym przypadkiem lub z grupą, jaką jest zespół wychowawczy czy klasa szkolna. Nadrzędnym celem diagnozy jest optymalizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego w danej placówce, w konkretnej klasie, w odniesieniu do grupy czy ucznia, wychowanka. Tylko dzięki poprawnie przeprowadzonej diagnozie można zaprojektować odpowiednie (adekwatne do potrzeb i możliwości) formy pomocy dziecku czy/i rodzinie. Trudno bowiem mówić o skutecznej profilaktyce, psychoedukacji, terapii, korekcji, kompensacji czy rewalidacji, jeśli nie poprzedzi ich właściwie przeprowadzona diagnoza, za pomocą trafnie dobranych metod.

Zatem diagnoza, którą ma wykonać Student/Studentka IV roku 5-cioletnich studiów magisterskich nauczycielskich, odbywający/odbywająca w VII semestrze praktyki zawodowe w przedszkolu lub szkole, powinna zawierać wszystkie aspekty tzw. **diagnozy cząstkowej**.

Jednakże, jak pisze E. Wika: „Pomimo wdrożenia zaplanowanego według powyższych zasad postępowania naprawczego, czyli rozpoczęcia pracy korekcyjno-kompensacyjnej z dzieckiem, pedagog nie kończy procesu diagnozowania. Musi bowiem nieustannie sprawdzać skuteczność podejmowanych działań, a w razie potrzeby dokonywać ich korekty i modyfikować plan, program pracy z dzieckiem” (zob. Wika, <https://pedagogika-specjalna.edu.pl/warsztat-pracy/diagnoza-pedagogiczna-w-pigulce/>; 19.04.2019).

Wymieniona kolejność elementów diagnozy całościowej (pełnej), na którą składa się pięć opisanych aspektów jako tzw. **diagnoz cząstkowych**, może zmieniać się w zależności od potrzeb, możliwości i okoliczności, w których diagnoza jest przeprowadzana. Oznacza to, że po ustaleniu charakterystycznych cech opisywanego stanu, np. poziomu aktywności uczniów na lekcjach języka polskiego, badacz może dociekać, czy wiąże się ona z ich zainteresowaniami, czy też ze metodami pracy, jakie stosuje dany nauczyciel oraz jakie znaczenie ma ta aktywność dla osiągnięć uczniów i dalszej edukacji. Może dalej proponować poszerzenie takich praktyk na innych zajęciach przez innych nauczycieli, którzy powinni wymieniać się doświadczeniami.

⁴ Bliżej charakteryzuje je T. Pilch, *Pedagogika społeczna*, Warszawa 1995, s. 51-70 oraz inni autorzy, m. in.: *Elementy diagnostyki pedagogicznej*, pod red. I. Lepalczyk i J. Badury, Warszawa 1987, s. 31-45., E. Wysocka, *Człowiek i środowisko życia. Podstawy teoretyczno-metodologiczne diagnozy*, Warszawa 2007, s. 45-149; E. Wysocka, E. Jarosz, *Diagnoza psychopedagogiczna- podstawowe problemy i rozwiązania*, Warszawa 2006.

W odniesieniu do dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, diagnoza powinna być przeprowadzana przez Praktykanta/Praktykantkę ze szczególną uwagą i starannością, a pomocne w jej zaplanowaniu, realizacji i opracowaniu wyników będą materiały edukacyjne, które Student przed diagnozą powinien przeanalizować:

1. <http://www.specjalnepotrzeby.raabe.pl/sites/specjalnepotrzeby.raabe.pl/files/StronyProduktowe/SpecjalnePotrzeby/Dokumenty/Artyku%C5%82y/Charakterystyka%20dzieci%20maj%C4%85cych%20specjalne%20potrzeby%20edukacyjne/A18.pdf>; (19.04.2019);
2. https://www.researchgate.net/profile/Ewa_Domagata-Zysk/publication/327894506_Zasady_postepowania_diagnostycznego_w_badaniach_uczniow_ze_specjalnymi_potrzebami_rozwojowymi_i_edukacyjnymi/links/5babd22745851574f7e960d6/Zasady-postepowania-diagnostycznego-w-badaniach-uczniow-ze-specjalnymi-potrzebami-rozwojowymi-i-edukacyjnymi.pdf(19.04.2019);
3. https://efs.men.gov.pl/wp-content/uploads/2017/08/zal.16_wytyczne_wskazowki_standardy_adaptacji.pdf; (19.04.2019);

W opracowaniu diagnozy dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych w przedszkolu lub szkole w ramach odbywanej praktyki **pomocna** może być **literatura**:

Aksman J. (red.) Nauka-Sztuka-Edukacja. Innowacyjny model diagnozy, metod, form pracy i opieki nad uczniem zdolnym plastycznie, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2013.

Aksman J. i Bocharova O., *Pedagogiczne i społeczne wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży*, Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne - Oficyna Wydawnicza AFM: na zlec. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2013.

Aksman J. i in., *Kompetencje - kształcenie - ewaluacja : w poszukiwaniu innowacyjnego modelu kształtowania i oceny kompetencji uczniów młodszych*, Oficyna Wydawnicza AFM: na zlec. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2015.

Aksman J., Wysocka E., *Kwestionariusz Nastawień Intrapersonalnych, Interpersonalnych i Nastawień wobec Świata (KNIIS)*, MEN, Kraków 2011 , wersja elektroniczna: (http://www.wybieramzawod.pl/public/poradniki/Podr_NIIS_SP_4-6.pdf);

Banaszak S., *Diagnoza: pojęcie, cechy diagnostyczne i zastosowania w badaniach edukacyjnych*, „Studia Edukacyjne” 2018, nr 47, s. 137-146.

Barłóg K., Kocór M. (red.), *Dyskurs Pedagogiczny. Tom 16. Uwarunkowania edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży w aspekcie specjalnych potrzeb*, Wyd. PWSTE, Jarosław, 2017.

Barłóg K., Kocór M. (red.), *Dyskurs Pedagogiczny. Tom 17. Edukacja inkluzyjna i terapia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami*, Wyd. PWSTE, Jarosław 2017.

Biela A., *Diagnoza dojrzałości szkolnej: karty pracy: roczne przygotowanie przedszkolne*, WSiP, Warszawa 2017.

- Biela A., *Diagnoza przedszkolna: karty pracy*, WSiP, Warszawa 2014.
- Deptuła M. (red.) *Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2005.
- Deptuła M. (red.) *Profilaktyka w grupach ryzyka. Część 1: Diagnoza*. Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2009.
- Deptuła M. (red.) *Profilaktyka w grupach ryzyka. Część 1: Działania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2010.
- Deptuła M., Misiuk A., *Diagnozowanie kompetencji społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.
- Deptuła M., Misiuk A., *Rozumienie sytuacji społecznej przez dzieci w klasie I a ich umiejętność współpracy z rówieśnikami i popularność w grupie*. Edukacja. Studia. Badania. Innowacje. 2011, nr 2 (114)
- Górniewicz E., *Diagnozowanie trudności w czytaniu i pisaniu*, „Akapit”, Toruń 2017.
- Kałużny A., *Diagnoza gotowości szkolnej sześciolatka*, Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, Warszawa 2012.
- Kocór M., *Diagnoza i ewaluacja w polskich szkołach. co jest dobre, a nad czym należy pracować?* W: *Aktuální problém plošného testování*, J. Malach, Martin Malčík i Martina Rozsypalová (eds.) Ostravská univerzita Pedagogická Fakulta, Ostrava 2016, s. 104-113.
- Kocór M., *Kompetencje diagnostyczne nauczyciela wychowawcy w teorii i praktyce pedagogicznej*, [w:] *Systemowość oddziaływań w rehabilitacji, edukacji i psychospołecznej integracji jako przejaw troski o osobę z niepełnosprawnością. Idee prof. Aleksandra Hulka i ich ponadczasowość*, red. K. Barłóg, Wyd. UR, Rzeszów 2014, s. 123-139.
- Kocór M., *Kompetencje zawodowe nauczycieli uczniów zdolnych*, [w:] *Odkrywanie talentów. Wybrane problemy diagnozy, wspierania rozwoju i edukacji*, red. K. Barłóg, A. Mach i M. Zaborniak-Sobczak, Wyd. UR, Rzeszów, 2012, s. 163-185.
- Kocór M., *Nauczyciel uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole ogólnodostępnej w Polsce*, [w] *Dilemy inkluzívneho procesu v edukácii so zameraním na socializáciu osôb so špeciálnymi potrebami*, L. Hrebenarová, J. Kožárová (ed.), Prešovska Univerzita v Prešove, Presov 2015, s. 262-276.
- Kocór M., *Nauczyciel uczniów zdolnych - funkcjonowanie i kształcenie w Polsce*. W: *Učíme nadané žáky III*, R. Kovaeova & J. Skrabankova (red.), Pedagogická fakulta, Ostravska Univerzita, Ostrava, 2016, s. 32-43.

Mądrowska W., *Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania dziecka*, „Monitor Dyrektora Przedszkola” 2019, t. 99, luty, s. 14-17.

Misiuk A., *Dziecko zdolne w klasie szkolnej* [W:] O. Boczarowa, J. Aksman [red.] *Pedagogiczne i społeczne wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży*. Wydawnictwo Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza- Modrzewskiego, Kraków 2010

Misiuk A., *Porównanie procedur analizy wyników uzyskanych za pomocą Klasycznej techniki Moreno*. Przegląd Pedagogiczny nr 1/2015

Misiuk A., *Praca metodą projektów jako sposób rozwijania kompetencji społecznych dzieci* (W:) *Problemy a perspektywy prymarnej edukacji*. A. Douskova, S. Porubsky (a kol.), Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Banská Bystrica 2011

Misiuk A., *Realizacja koncepcji „Porozumienia bez przemocy” jako przykład edukacji alternatywnej*. (W:) *Państwo i Społeczeństwo* nr 2/2016

Misiuk A., *Rozwój zdolności do współpracy dzieci w młodszym wieku szkolnym* [W:] I. Adamek, M. Grochowalska, E. Żmijewska [red.] *Relacje i konteksty (w) edukacji elementarnej*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2010

Misiuk A., *Umiejętność współpracy uczniów klas I a ich pozycja w grupie rówieśniczej*. (W:) *Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Badania, opinie, inspiracje*. (red.) M. Karwowska- Struczyk, D. Sobierańska, M. Szpotowicz. Wydawnictwo Żak, Warszawa 2011

Misiuk A., *Wykorzystanie programu profilaktyczno - wychowawczego „Spójrz inaczej” w procesie wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci* (W:) J. Aksman, A. Doušková, J. Gabzdyl (red.) *Kompetencje - kształcenie - ewaluacja : w poszukiwaniu innowacyjnego modelu kształtowania i oceny kompetencji uczniów młodszych*. Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2015

Misiuk A., *Zmiana pozycji jednostek w nieformalnej strukturze klasy szkolnej w różnych kontekstach edukacyjnych* [w:] B. Dąbrowski (red.) *Dążenie do mistrzostwa. Z doświadczeń warsztatu naukowego dużych, średnich i małych badaczy. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk*, z. 16. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012

Misiuk A., *Znaczenie poczucia kompetencji społecznych dla rozwoju dzieci w młodszym wieku szkolnym*. [W:] A. Guzik, R. Sigva [red.] *Teoretyczne i praktyczne aspekty współczesnej edukacji*. Wydawnictwo Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza- Modrzewskiego, Kraków 2009;

Polaszek W., Porzak R., Kata G., Kopik A., *Diagnoza i wspomaganie w rozwoju dzieci uzdolnionych: Test Uzdolnień Wielorakich i materiały dydaktyczne*, ORE, Warszawa 2014.

Riebisch R. i Luszczynski H., *Diagnoza typów uczniów*, GWP, Sopot 2014.

Skalbania B., *Diagnostyka pedagogiczna*, „Impuls”, Kraków 2013.

Smak E., Włoch A., Garbiec M (red.) *Diagnozowanie i terapia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, Uniwersytet Opolski, Opole 2015.

Stemplewska-Żakowicz K., *Diagnoza psychologiczna*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009.

Wysocka E. i Jarosz E., *Diagnoza psychopedagogiczna podstawowe problemy i rozwiązania*, Wydawnictwo Akademickie „ŻAK”, Warszawa 2006.

Wysocka E., *Diagnostyka pedagogiczna: nowe obszary i rozwiązania*, Impuls, Kraków 2013.

Załącznik nr 5

Podanie o zaliczenie pracy zawodowej w poczet praktyki zawodowej

Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych   Kraków, ...

Imię i nazwisko

Studenta/teki:.....

Kierunek: **Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna**

Jednolite studia magisterskie, Rok studiów.....

Nr indeksu:.....

**Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk
na kierunku Pedagogika
przedszkolna i wczesnoszkolna**

Zwracam się z prośbą o zaliczenie pracy zawodowej/ stażu/ praktyki zagranicznej* w poczet praktyk zawodowych.

Dane dotyczące miejsca zatrudnienia:

a) nazwa przedsiębiorstwa/ instytucji/ organizacji:

.....

b) adres przedsiębiorstwa/ instytucji/ organizacji:

.....

c) okres zatrudnienia

.....

d) zakres obowiązków

.....

.....

.....

Do wniosku załączam:

1. ....

2. ....

3. ....

.....
podpis Studenta/Studentki

Decyzja Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk
na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

.....

.....

Data

*niepotrzebne skreślić

.....
podpis Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk

Załącznik nr 6

Podanie o zmianę terminu lub inną formę realizacji praktyki zawodowej

Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych

Kraków, ...

Imię i nazwisko Studenta/teki:.....

Kierunek: **Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna**

Jednolite studia magisterskie, Rok studiów.....

Nr indeksu:.....

**Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk
na kierunku Pedagogika przedszkolna i
wczesnoszkolna**

Zwracam się z uprzejmą prośbą o zmianę terminu/ inną formę realizacji praktyki *, polegająca na:

.....
.....

Prośbę swą uzasadniam w sposób następujący:

.....
.....
.....

podpis Studenta/Studentki

Decyzja Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

.....
.....

.....
Data

.....
podpis

Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk
na kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

*niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 7

Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki zawodowej – ogólnopedagogicznej wprowadzającej do zawodu - etap A (część A2)

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko.....

Rok i semestr
studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres
Placówki).....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny zdobytej na praktyce wiedzy w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Zdobycie wiedzy dotyczącej:	Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia przez Studenta/Studentkę na praktyce
a) struktury i funkcji systemu edukacji: podstaw prawnych, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;		
b) praw dziecka i sposobów ich egzekwowania oraz propagowania w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym/w przedszkolu oraz poza nim;		
c) bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem przedszkola i szkoły podstawowej, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna;		
d) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu		

Załącznik nr 8

Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę
w wyniku zrealizowanej praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej,
etap B1

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko

Studenta/Studentki.....

Rok i semestr studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres

Placówki).....

.....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny swojej wiedzy i umiejętności w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Zdobycie wiedzy dotyczącej:	Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia przez Studenta/Studentkę na praktyce
a)struktury i funkcji systemu edukacji: podstaw prawnych, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;		
b)praw dziecka i sposobów ich egzekwowania oraz propagowania w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym/w przedszkolu oraz poza nim;		
c)bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem przedszkola i szkoły podstawowej, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna;		
d) zróżnicowanych możliwości dzieci/uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających		

z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych;		
e) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej;		
f) roli nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań dzieci/uczniów;		
g) procesów komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłóceń w przedszkolu lub/i szkole;		
h) znaczenia i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci;		
Zdobycie umiejętności dotyczących : obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, ich analizy, wykorzystania wiedzy pedagogiczno-psychologicznej i aksjologicznej oraz proponowania rozwiązań problemów;		

2. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

podpis Studenta/Studentki

Załącznik nr 9

Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę w wyniku zrealizowanej praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej, etap B2

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko Studenta/Studentki.....

Rok i semestr
studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres
Placówki).....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia na praktyce
wiedzy dotyczącej:	a)struktury i funkcji systemu edukacji: podstaw prawnych, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych		
	b)zróżnicowanych możliwości dzieci/uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych		
	c)metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej		
	d) roli nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań dzieci/uczniów		
	e) znaczenia i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci		
	f) różnych typów i funkcji oceniania		

	g) funkcjonowania i dysfunkcji aparatu mowy oraz prawidłowych nawyków posługiwania się narządami mowy;		
umiejętności:	h) obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, ich analizowania, wykorzystując wiedzę pedagogiczno-psychologiczną i aksjologiczną oraz proponowania rozwiązania problemów;		
	i) adekwatnego do celów wychowania i kształcenia dobierania, tworzenia, testowania i modyfikowania materiały, środki oraz metod;		
	j) skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy dydaktycznej;		
	k) identyfikowania naturalnych i spontanicznych zachowań dzieci i uczniów jako sytuacji wychowawczo-dydaktycznych i wykorzystywania ich w procesie edukacji;		
i kompetencji społecznych interpersonalnych	l) bycia świadomym/świadomą swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	ł) posiadania kompetencji interpersonalnych pozwalających na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ ucznia i włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	m) efektywnej pracy w zespole, pełniąc różne role; współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów, innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		

2. Drogi Studencie/Studentko, które z powyższych efektów osiągnąłeś/osiągnęłaś:

a) w największym stopniu?

.....
.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale?

.....
.....

3. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów.....

.....

.....

podpis Studenta/Studentki

Załącznik nr 10

Arkusza samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę
w wyniku zrealizowanej praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej,
etap B3

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko

Studenta/Studentki.....

Rok i semestr studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres

Placówki).....

.....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia na praktyce
wiedzy dotyczącej:	a) zróżnicowanych możliwości dzieci/uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych		
	b) edukacji włączającej, a także sposobów realizacji zasady inkluzji;		
	c) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej		
	d) innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy;		
	e) roli nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań dzieci/uczniów		
	f) znaczenia i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci		
	g) różnych typów i funkcji oceniania		

	h) funkcjonowania i dysfunkcji aparatu mowy oraz prawidłowych nawyków posługiwania się narządami mowy;		
umiejętności:	i) obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, ich analizowania, wykorzystania wiedzy pedagogiczno-psychologicznej i aksjologicznej oraz proponowania rozwiązań problemów;		
	j) adekwatnego do celów wychowania i kształcenia dobierania, tworzenia, testowania i modyfikowania materiałów, środków oraz metod;		
	k) skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy dydaktycznej;		
	l) identyfikowania naturalnych i spontanicznych zachowań dzieci i uczniów jako sytuacji wychowawczo-dydaktycznych i wykorzystywania ich w procesie edukacji;		
kompetencji społecznych i interpersonalnych	ł) bycia świadomym/świadomą swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	m) posiadania kompetencji interpersonalnych pozwalających na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ ucnia i włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	n) efektywnej pracy w zespole, pełniąc różne role; posiadania umiejętności współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		
	o) poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów;		

Drogi Studencie/Studentko:

2. Które z powyższych efektów osiągnąłeś/osiągnęłaś:

a) w największym stopniu?

.....
.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale?

.....
.....

3. Jakie były Twoje osobiste cele/założone efekty realizowanej dotąd praktyki?

.....
.....

4. Czy zostały one osiągnięte?

a) tak   b) częściowo   c) nie

4a. Jeśli tak, to w jaki sposób je osiągnąłeś/osiągnęłaś?

.....
.....
.....

4b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stało na przeszkodzie?

.....
.....
.....

4c. Jakiego wsparcia potrzebujesz w tym zakresie:

a) ze strony Uczelni?

.....
.....
.....

b) ze strony Placówki, w której realizowana była praktyka?

.....
.....
.....

5. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

podpis Studenta/Studentki

Załącznik nr 11

Arkusz samooceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę

w wyniku zrealizowanej praktyki zawodowej ciągłej,

etap D

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko

Studenta/Studentki.....

Rok i semestr studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres

Placówki).....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą i o dokonanie oceny swoich umiejętności i kompetencji w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia na praktyce
umiejętności:	a) wykorzystuję w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska nauczania-uczenia się, uwzględniając specyficzne potrzeby i możliwości grupy, jak i poszczególnych dzieci/uczniów;		
	b) adekwatnie do celów wychowania i kształcenia dobieram, tworzę, testuję i modyfikuję materiały, środki oraz metody;		
	c) skutecznie wykorzystuję technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej;		
	d) identyfikuję i rozbudzam zainteresowania dzieci/uczniów oraz dostosowuję sposoby i treści kształcenia do tych zasobów;		
	e) rozwijam kompetencje kluczowe dzieci/uczniów, a szczególnie kreatywność, innowacyjność i umiejętność samodzielnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów;		
	f) identyfikuję naturalne i spontaniczne zachowania dzieci i uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystuję je w procesie edukacji;		
	g) tworzę sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci/uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizuję ich skuteczność oraz modyfikuję działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;		

	h) wykorzystuję proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania dzieci/uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;		
	i) mam kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne, pozwalające na efektywną pracę w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem;		
	j) racjonalnie, zgodnie z zasadami techniki pracy umysłowej gospodaruję czasem zajęć, odpowiedzialnie i celowo organizuję pracę pozaszkolną/ pozaprzedszkolną ucznia/dziecka z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;		
	k) skutecznie wykorzystuję w pracy z dzieckiem/ucznem informacje uzyskane na jego temat od specjalistów (psychologa, logopedy, pedagoga, lekarza) i rodziców;		
	l) posługuję się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;		
kompetencji społecznych i interpersonalnych	ł) posługuję się normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się przede wszystkim szacunkiem dla godności każdego człowieka;		
	m) jestem świadomy/świadoma swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	n) posiadam kompetencje interpersonalne pozwalające na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ucznia oraz na włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	o) skutecznie animuję i monitoruję realizację zespołowych działań edukacyjnych dzieci/uczniów, wykorzystując m. in. różne formy zabawy;		
	p) pracuję efektywnie w zespole, pełniąc różne role; posiadam umiejętność współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		
	r) porozumiewam się z osobami z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązuję konflikty oraz tworzę dobrą atmosferę dla komunikacji w grupie przedszkolnej/klasie szkolnej i poza nią;		
	s) trafnie rozpoznaję specyfikę środowiska lokalnego i regionalnego oraz podejmuje współpracę na rzecz dobra dzieci/uczniów i tego środowiska;		
	t) trafnie rozpoznaję specyfikę środowiska lokalnego i regionalnego oraz podejmuję współpracę na rzecz dobra dzieci/uczniów i tego środowiska;		
	u) projektuję i wdrażam działania mające na celu edukację aksjologiczną i wychowanie ku wartościom - wprowadzanie dzieci/uczniów w świat wartości;		
	w) poprawnie posługuję się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów;		
	Założone efekty w zakresie własnego rozwoju		
	u) świadomie określę swoją postawę wobec istoty i celów edukacji, a także podstawowych aspektów filozofii nauczania;		
	w) projektuję ścieżkę własnego rozwoju, uwzględniając m. in. samodoskonalenie oraz profilaktykę wypalenia zawodowego;		
	y) analizuję i oceniam prawidłowość oraz poziom skuteczności własnych działań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i ustalam obszary wymagające modyfikacji, ciągłego doskonalenia swojej pracy (tzw. refleksyjny praktyk);		
	z) projektuję i wdrażam działania innowacyjne;		
Założone efekty w zakresie technologii informacyjnej, komunikacyjnej i informatyki			
	ż) stosuję i rozwijam własne metody kształcenia i oceniania z wykorzystaniem TIK;		
	ź) inspiruję i angażuję dzieci/uczniów do rozwoju myślenia komputacyjnego;		

Drogi Studencie/Studentko:

2. Które z powyższych efektów osiągnąłeś/osiągnęłaś:

a) w największym stopniu i, dlaczego?

.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale i, dlaczego?

.....

3. Jakie były Twoje osobiste cele/założone efekty realizowanej praktyki?

.....
.....

4. Czy zostały one osiągnięte?

a) tak   b) częściowo   c) nie

4a. Jeśli tak, to w jaki sposób je osiągnięto?

.....
.....

4b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stanęło na przeszkodzie?

.....
.....

4c. Jakiego wsparcia potrzebujesz w tym zakresie:

a) ze strony Uczelni?

.....
.....

b) ze strony Placówki, w której realizowana była praktyka?

.....
.....

5. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....
.....
.....

.....

podpis Studenta/Studentki

Załącznik nr 12

Arkusz oceny efektów
osiągniętych przez Studenta/Studentkę
w wyniku zrealizowanej praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej,
etap B2
dla Opiekuna praktyki

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko
Studenta/Studentki.....

Rok i semestr studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres
Placówki).....

Imię i nazwisko Opiekuna
praktyki.....

Tytuł, stopień awansu zawodowego i staż pracy w zawodzie
.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji Studenta/Studentki w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia przez Studenta/Studentkę na praktyce
wiedzy dotyczącej:	a) struktury i funkcji systemu edukacji: podstaw prawnych, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych		
	b) zróżnicowanych możliwości dzieci/uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych		
	c) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej		
	d) roli nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw i		

	zachowań dzieci/uczniów		
	e) znaczenia i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci		
	f) różnych typów i funkcji oceniania		
	g) funkcjonowania i dysfunkcji aparatu mowy oraz prawidłowych nawyków posługiwania się narządami mowy;		
umiejętności:	Student/Studentka:		
	h) dokonuje obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizuje je, wykorzystując wiedzę pedagogiczno-psychologiczną i aksjologiczną oraz proponuje rozwiązania problemów;		
	i) adekwatnie do celów wychowania i kształcenia dobiera, tworzy, testuje i modyfikuje materiały, środki oraz metody;		
	j) skutecznie wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej;		
	k) identyfikuje naturalne i spontaniczne zachowania dzieci i uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystuje je w procesie edukacji;		
i kompetencji społecznych interpersonalnych	Student/Studentka:		
	l) jest świadomy swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	ł) posiada kompetencje interpersonalne pozwalające na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ ucznia i włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	m) pracuje efektywnie w zespole, pełniąc różne role; posiada umiejętność współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		

2. Które z powyższych efektów osiągnął/osiągnęła Student/Studentka:

a) w największym stopniu?

.....
.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale?

.....
.....

3. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....
.....

.....

podpis Opiekuna praktyki

Załącznik nr 13

Arkusze oceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę

w wyniku zrealizowanej praktyki wychowawczo-dydaktycznej nieciągłej,

etap B3

dla Opiekuna praktyki

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko

Studenta/Studentki.....

Rok i semestr studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres

Placówki).....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Tytuł, stopień awansu zawodowego i staż pracy w zawodzie

.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji Studenta/Studentki w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia przez Studenta/Studentkę na praktyce
wiedzy dotyczącej:	a) zróżnicowanych możliwości dzieci/uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikających z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych		
	b) edukacji włączającej, a także sposobów realizacji zasady inkluzji;		
	c) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej		
	d) innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy;		
	e) roli nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań dzieci/uczniów		
	f) znaczenia i możliwości celowego oraz różnorodnego		

	wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci		
	g) różnych typów i funkcji oceniania		
	h) funkcjonowania i dysfunkcji aparatu mowy oraz prawidłowych nawyków posługiwania się narządami mowy;		
umiejętności:	Student/Studentka:		
	h) dokonuje obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizuje je, wykorzystując wiedzę pedagogiczno-psychologiczną i aksjologiczną oraz proponuje rozwiązania problemów;		
	i) adekwatnie do celów wychowania i kształcenia dobiera, tworzy, testuje i modyfikuje materiały, środki oraz metody;		
	j) skutecznie wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej;		
	k) identyfikuje naturalne i spontaniczne zachowania dzieci i uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystuje je w procesie edukacji;		
kompetencji społecznych i interpersonalnych	Student/Studentka:		
	l) jest świadomy/świadoma swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	ł) posiada kompetencje interpersonalne pozwalające na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ ucnia i włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	m) pracuje efektywnie w zespole, pełniąc różne role; posiada umiejętność współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		
	n) poprawnie posługuje się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów;		

2. Które z powyższych efektów Student osiągnął / Studentka osiągnęła:

a) w największym stopniu?

.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale?

.....

3. Jakiego wsparcia Student/Studentka potrzebuje ze strony Uczelni lub/i Placówki, w której realizował/realizowała praktykę?

.....

4. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....

.....

podpis Opiekuna praktyki

Załącznik nr 14

**Arkusze oceny efektów osiągniętych przez Studenta/Studentkę
w wyniku zrealizowanej praktyki zawodowej ciągłej,
etap D
dla Opiekuna praktyki**

Miejsce i data.....

Imię i nazwisko

Studenta/Studentki.....

Rok i semestr

studiów.....

Miejsce realizacji praktyki (nazwa i adres Placówki).....

.....

Imię i nazwisko Opiekuna praktyki.....

Tytuł, stopień awansu zawodowego i staż pracy w

zawodzie.....

Czas trwania praktyki: od ..... do ..... oraz liczba godzin:.....

1. Zwracamy się uprzejmie z prośbą o dokonanie oceny umiejętności i kompetencji Studenta/Studentki w skali od 1 do 5; gdzie 5 oznacza bardzo wysoki stopień, 4 – wysoki, 3 – średni, 2 – niski, 1 – bardzo niski.

Założone efekty w zakresie:		Stopień umożliwienia osiągnięcia na praktyce	Stopień osiągnięcia przez Studenta/Studentkę na praktyce
umiejętności:	Student/Studentka:		
	a) wykorzystuje w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska nauczania-uczenia się, uwzględniając specyficzne potrzeby i możliwości grupy, jak i poszczególnych dzieci/uczniów;		
	b) adekwatnie do celów wychowania i kształcenia dobiera, tworzy, testuje i modyfikuje materiały, środki oraz metody;		
	c) skutecznie wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej;		
	d) identyfikuje i rozbudza zainteresowania dzieci/uczniów oraz		

	dostosowuje sposoby i treści kształcenia do tych zasobów;		
	e) rozwija kompetencje kluczowe dzieci/uczniów, a szczególnie kreatywność, innowacyjność i umiejętność samodzielnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów;		
	f) identyfikuje naturalne i spontaniczne zachowania dzieci i uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystuje je w procesie edukacji;		
	g) tworzy sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci/uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizuje ich skuteczność oraz modyfikuje działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;		
	h) wykorzystuje proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania dzieci/uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;		
	i) ma kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne, pozwalające na efektywną pracę w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem;		
	j) racjonalnie, zgodnie z zasadami techniki pracy umysłowej gospodaruje czasem zajęć, odpowiedzialnie i celowo organizuje pracę pozaszkolną/pozaprzedzkolną ucznia/dziecka z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;		
	k) skutecznie wykorzystuje w pracy z dzieckiem/ucznikiem informacje uzyskane na jego temat od specjalistów (psychologa, logopedy, pedagoga, lekarza) i rodziców;		
	l) posługuje się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;		
	Student/Studentka:		
kompetencji społecznych i interpersonalnych	ł) posługuje się normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się przede wszystkim szacunkiem dla godności każdego człowieka;		
	m) jest świadomy swojej roli w formowaniu zachowań i postaw dzieci/uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;		
	n) posiada kompetencje interpersonalne pozwalające na budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami dziecka/ucznia oraz włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;		
	o) skutecznie animuje i monitoruje realizację zespołowych działań edukacyjnych dzieci/uczniów, wykorzystując między innymi różne formy zabawy;		
	p) pracuje efektywnie w zespole, pełniąc różne role; posiada umiejętność współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej/szkolnej oraz lokalnej;		
	r) porozumiewa się z osobami z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązuje konflikty oraz tworzy dobrą atmosferę dla komunikacji w grupie przedszkolnej/klasie szkolnej i poza nią;		
	s) trafnie rozpoznaje specyfikę środowiska lokalnego i regionalnego oraz podejmuje współpracę na rzecz dobra dzieci/uczniów i tego środowiska;		
	t) trafnie rozpoznaje specyfikę środowiska lokalnego i regionalnego oraz podejmuje współpracę na rzecz dobra dzieci/uczniów i tego środowiska;		

	u) projektuje i wdraża działania mające na celu edukację aksjologiczną i wychowanie ku wartościom - wprowadzanie dzieci/uczniów w świat wartości;		
	w) poprawnie posługuje się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów;		
Student/Studentka:			
własnego rozwoju:	u) świadomie określa swoją postawę wobec istoty i celów edukacji, a także podstawowych aspektów filozofii nauczania;		
	w) projektuje ścieżkę własnego rozwoju, uwzględniając m. in. samodoskonalenie oraz profilaktykę wypalenia zawodowego;		
	y) analizuje i ocenia prawidłowość oraz poziom skuteczności własnych działań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i ustala obszary wymagające modyfikacji, ciągłego doskonalenia swojej pracy (tzw. refleksyjny praktyk);		
	z) projektuje i wdraża działania innowacyjne;		
technologii informacyjnej i komunikacyjnej oraz informatyki			
Student/Studentka:			
	ż) stosuje i rozwija własne metody kształcenia i oceniania z wykorzystaniem TIK;		
	ż) inspiruje i angażuje dzieci/uczniów do rozwoju myślenia komputacyjnego;		

2. Które z powyższych efektów Student osiągnął/Studentka osiągnęła:

a) w największym stopniu i, dlaczego?

.....
.....

b) w najmniejszym stopniu, bądź wcale i, dlaczego?

.....
.....

3. Jakie inne osobiste cele Student osiągnął /Studentka osiągnęła w wyniku zrealizowanej praktyki?

.....
.....

4. Jakiego wsparcia Student/ Studentka potrzebuje ze strony Uczelni i Placówki, w której była praktyka:

.....
.....

5. Inne spostrzeżenia, uwagi, wątpliwości i sugestie, odnośnie odbytej praktyki i jej rezultatów:

.....
.....

podpis Opiekuna praktyki

.....

Załącznik nr 15.

Etapy realizacji praktyki - etap C - pn. *Projekt edukacyjny* – wskazówki

- Uzyskanie zgody dyrektora placówki i opiekuna na realizację praktyki etap C w liczbie 30 godz. - w przedszkolu lub kl. I-III szkoły podstawowej
- Podpisanie umowy lub skierowania na praktykę i realizacja przez Studenta/Studentkę 30 godz. praktyki etap C związanej z diagnozą dziecka lub grupy dzieci w wybranej placówce, obejmująca:
  - zaplanowanie badań diagnostycznych w przedszkolu lub szkole (kl. I-III) (pomocne *Wskazówki do opracowania projektu edukacyjnego* jako zał. nr 4 do programu praktyk) na potrzeby projektu edukacyjnego, w konsultacji z Koordynatorem i Opiekunem w Placówce;
  - przeprowadzenie badań diagnostycznych w przedszkolu lub w szkole, zgodnie z etapami badań naukowych i wskazówkami dla Studentów do przeprowadzenia diagnozy (zał. 4)
  - opracowanie projektu edukacyjnego- wyników przeprowadzonych badań diagnostycznych i wskazanie działań wspierających rozwój dziecka lub grupy dzieci objętych diagnozą;
  - oddanie do zaliczenia Koordynatorowi praktyk w uczelni projektu edukacyjnego opracowanego na podstawie wyników przeprowadzonych badań diagnostycznych;
  - opisanie przebiegu praktyki i sformułowanie w dzienniczku praktyk: wniosków z etapu C praktyk pn. „Projekt edukacyjny”

Uwaga:

W celu poszerzenia kompetencji Studentów w zakresie diagnozy dzieci o różnych cechach i potrzebach edukacyjnych oraz propozycji działań wspierających, **zalecane jest opracowanie Projektu edukacyjnego w grupach 4/5-osobowych.** Wówczas diagnozę na praktyce można zrealizować grupowo w tej samej placówce lub indywidualnie w różnych placówkach wymieniając się spostrzeżeniami i wnosząc własne efekty praktyki do całości diagnozy oraz propozycji działań wspierających edukację przedszkolną lub/i wczesnoszkolną dzieci, które to elementy składają się na *Projekt edukacyjny* będący rezultatem realizacji etapu C praktyk.